

वहीत तिलक

तंत्र.

शानेद्यतंत्र

आशा नरकस्थि

~~१२९.१३०~~

ASHA ARCHIVES

2606 'A'

वसन्त

॥ १ ॥

नमः श्रीसुचयधायविन्द्याः

नजानं मनकश्रुतीमदयसुचयधायकमलवि

न्द्रूपरुवति

सपममविन्द्रुवतः तस्मै विषयमहासखचकसप्रतिभामहावाधिवक्

॥ यकायं पमनिम्यक्तं यकायं विन्द्रूपं ॥ अकायं नादयूपं रुवति ॥ श्रीकायमद

यं हकायं रुद्रुचं यकायं मपगतमूरुंककायं शकाचित्स्थितं यकायं पमनवविन्द्रुवति

॥ अकायं पममिन्त्यक्तं वकायं विन्द्रुवति ॥ अकायं पममिन्त्यक्तं वकायं विन्द्रुवति ॥ अकायं पममिन्त्यक्तं वकायं विन्द्रुवति ॥

यकमातुः ॥ श्रीकायमदयं वकायं विन्द्रुवति ॥ अकायं नादयूपं अकिनी सिद्धास्वदह

टिपक

॥ १ ॥

संयवस्थिताः ॥ अकायं विन्द्रूपं रुवति ॥ अकायं तं तयूपं रुवति ॥ अकायं तं तयूपं रुवति ॥ अकायं तं तयूपं रुवति ॥

हं रुना ॥ अकायं नादयूपं यकायं पममवच ॥ अकायं तिकाशं रुवति ॥ वकायं विन्द्रुवति

वतिकथं रुतं विन्द्रुचतुनानन्दस्वलावच ॥ अकायं खलावं यूपं गकायं गगनं यूपं

॥ यकायं पहास्ययूपं किकायं चमनतथा ॥ अकायं गममरुकं धातुलैकलासम

स्थितं ॥ नैवकायं यथा ॥ यकायं अरुयूपं मकायं विन्द्रूपं अकायं नाठपाद्याः लाका

लं लल्लयदाः कर्मादिपूर्वकिकुलिमाधयाः ॥ अकायं पममिन्त्यक्तं वकायं विन्द्रुवति

॥ वसन्त ॥

॥ १ ॥

नूपंरुवति॥ दकायं सवन्धिनीरुवति॥ सनायतं अस्मिन् अपि हि ४ क्रियते यथा ४॥ ॥ अकायं वि
द्रूपं नकायं न जातं॥ वकायं पवधव गधनकायं मप गत नूपं अग नूपं नयत्नामिव अगल
४॥ ॥ वकायं विद्रूपं रुवति॥ सकायं कायमिच्छुं कीति॥ ककायं तं नूपं डरुमं मल
सखचकं रुवति॥ ठिकायं वजमिच्छुं लकालकायं रुतं वमनं रुवति ककायं काचि
तस्थितं॥ ॥ तस्मात् वसन्तं ४ तिलकलिंगनपूर्व क्रिया यथम ४॥ १ ॥ अकायं नेनात्मा ॥ टिक ॥
मिच्छुं थकायं रुतं यथा ४ तद्रूपं निरूपादितं स्वदं रुतं नूपदवतायं कथयिष्या ॥ २ ॥

मि४॥ वकायं वायूरुवति॥ दकायं वज्रिरुवति॥ अकायं वनूषं रुवति॥ वकायं पृथिवितथा ४ उ
कायं कायमभवच तस्मात् पंच संक्षया वृद्धा रूपा कस्य द रुजा ४॥ ॥ सकायं कनूषा जा
तं वकायं शुन्यमभवच ४ इकायं इंद्रिभवं रुवति स्वकायं शुन्यमिच्छुं ककायं काचित् स्थि
तं मकायं विद्रूपं रुवति॥ ककायं कनूषं कार्यं थकायं कमलं यथा॥ उत्पत्तिरुंगमाख्ये
रुवतिर्वानमभूत्॥ ॥ वसन्तं निरूपात्वा दवता नूपारख्याननिर्द (अ) दितिय ४॥ १ ॥
अकायं वकायं रूपात् थकायं इंद्रकायं रुवति॥ दकायं ललनाख्यातं वकायं नसनासुथा ४ तका

॥ वसु ॥

पञ्चमनायपंश्रुवधरुवतिनिश्चितं॥ अकार्यंविन्दुपंपकायंयमभवचनकायंवज्रपवनंचक्रु
विधंदायंवाञ्छिरुमध्वसंस्तरं॥ ॥पकायपवनवंगनध्वकायधीर्यभवचनकायजातं
ख्यातंउरुसंधायमर्द्धउद्रन्यकीर्णितं॥ ॥विकायंविविधकायंह्रकायहनधर्मसमाधितं
नकायंनजातंउद्रदायिनध्वतव॥ ॥आकार्यंशुकाशीचैववाकायनाउविन्दुस्तथा॥ हका
यंहयतंवर्द्धनकायंनजातंगत्यागतिपवरुने॥ सकायंकायमाकातंहकायंवज्रभवच ॥ टिक॥
नतिस्थितिपीतिचहकायंरुवतिनिश्चितं॥ अकायन्यउविन्दुतस्मात्सहजपूयत॥ ॥ ३॥

वसंततिथिकथात्वाकायश्चात्रहृदाख्याननिर्देशरुतियः॥ ३ ॥ अकारंनेयात्माचैवथका
पंरुगवानरुसंमतिरस्मेविषयज्ञातारुकापंतंतनूतंथकापंनादविन्द्रतथागकापंगगर्धंवे
वतुकापतत्त्वभवचः॥ काकापंनादविन्द्रंयकापंऊरुनूपंतथातस्मेविषयदणपिभदिरु
मीदधयिष्यामिः॥ पी० कथंरुतंकिंरुवतिपी० पीकापंचक्रुपुंछिकाक्षीरुवति॥ ० कापंरु
वऊविन्द्रंस्वरुवंकिंरुवऊंरुकापंरुदुधन्यंवकापंविन्द्रंमंतिपतितयतिरुठिकानम
स्वः॥ ऊकापंनादविन्द्रंरुवति॥ तस्मादपी० भदिदधरुमयः॥ नचस्वाभागतानाशाः नचधा

॥ वसन्त ॥ ॥ असंस्थिताः ॥ ॥ पकानं पमं रुवति न कायं विन्दं रुवति याश्च पातालवासिन्यः सर्वास्मात्सर्वा
 ॥ ४ ॥ स्थिताः ॥ ॥ मृदिताः किं रुवति किं काशीपमृदिताद्याताः रूपाकायं विन्दं सकमलं रुवति
 मकायं विन्दं रुवति ॥ यकायं यककाचिच्छितं ॥ रूमयः आलयावाधिसत्त्वनां कीं वाधिविन्दं
 रुवतः सत्त्वकिं कथं रुतं ॥ आनाद्यातं किं आद्यातं ॥ ॐ न्यादिस्वपूपाणां आलयः सर्वव
 दानां सुखदीना विवधघतः ॥ ॥ पकानं पममिच्छं न कायं लल्लं विन्दं रुवति तस्मै ॥ टिक ॥
 दानिं न दानिचिह्नानां यदायाकि पूर्णितां ॥ तदा समतव दानां वृद्धत्वं निकटं रुवत ॥ यकायं ॥ ४ ॥

पममिच्छं न कायं विन्दं रुवति ॥ न कायं न जातं न स्मात् न च कथं रुतं च नानन्दस्वरा
 वं पीभदिदं न रूमयः ॥ ॥ वसन्ततिलकारुमिस्वपूपाद्याननिदधं न च कथं ॥ ४ ॥
 न कायं कृतां गलं थकायं कथं रुतं जागलं रूगमध्वगतनाडीस्वपूपादिपीभदिदं न रूमिष
 त्यायमितां किं ॐ न्यादिवसन्तः न स्मात् घत्यायमिताभं तपविंघविः कथं वज्रभं ॥ रुद
 नदं न रुदकथयिषामि ॥ मलयदधः किं रुवति मकायं विन्दं रुवति लयं काचिच्छितं यका
 यकथं यकस्वरावदकायं यं कृकाचिच्छितं थकालं किं जल्मकलनयजालं धनं तथा ॥

॥ वसन्त ॥

॥ ५ ॥

ॐ श्रवणं सर्वदं भास्वः ॥ १ ॥ कायं यत्तु काचित्स्थितं ॥ भाकायं पी० धीं सर्वसहमागतं ॥ मुवाकृत् सव्यवस्थि
ता ॥ रुचनाधीं किरुवति तिलावसचनचनं ॥ समाख्याता ॥ स्थानवि ॥ अघत्रूपिधकीं थानविस्था
षत ॥ चरुविंशतिस्थानं रुवति ॥ ॥ भाकायं पद्ममिह्युक्तं वकायं विन्द्रं नूपं रुवति ॥ उक्तायं न
यस्थानमुवृद्धानां दधनमय ॥ कायवाक्किरुचकचरुविंशतिरुदत ॥ ॥ स्थानां ॐ सर्वनातिनां
समाख्यातकिं आषातवाधिविडं आषातं ॥ नृपकिं रुवत नृकायं त्रिकाशेषकथं रुतचरुविंशति ॥ टिक ॥
स्थानसहमागतं विन्द्ररुवति ॥ ठाकिनीनातिनूपधसंस्थिता ॥ ॥ वसंतिलकदधनमि ॥ ॥ ५ ॥

दधनरुदननिर्दधपंचमः ॥ ५ ॥ ॥ भाकायं वत्तविलाभिनीधकायं धीरुचकं रुवति ॥ थानगतकिं
थानगतं यवथास्थानगतं ॥ पृष्ठकमधूपानलंचं वनं रुवति ॥ ॥ दत्तमधगतं प
मं नृधंधितं तस्य मधगतानाति ॥ इलवकिस्त्रूपकाकिं उरुतं त्रिकाशमधः ॥ कदप्रियषां सं
काथलममानां नृधमखीरुवति ॥ किंतिष्ठति महावीजं सर्वपस्युनं स्युनं कथं रुतं विम
लं ॥ वीजं कुर्यात्तु हकायं नृना रुतं विडं किं कथं रुयं वसन्ततिष्ठति दुषात्र संनिरुं ॥ ॐ तिआ
ख्यातं दहिनां रुदिनन्दनः ॥ किं नृानन्दं वत्तवानलनूपं वाजाहीतिलकास्यता ॥ कथं रुतं

॥ वसन्त ॥

॥ ३ ॥

त्रिकाधीर्द्धकलंनवायंकुचतकर्मनारिमधुलमाचूतनिद्रकलनि ॥ अर्कवसंततिलक
किंपीययतिः ॥ कश्चाहृत्कावीनोवसंततिलकास्मताः ॥ यागिनीकथंरुतंनन्दनवनं
किंकूर्यात्तुल्लाभं सचचाचयंकायवाक्किरुहंनञ्चिचकविवलदायनिर्गमः ॥
वज्रसत्त्वदेवतविन्दः ॥ अर्द्धदेवाचनंमत्तलखापत्तसंरुवः ॥ हकापाम्रमितारुः ॥ इकापाम्रमा
घसिद्धिः ॥ तस्मैः ॥ पूर्णानाशिविन्दः ॥ अनाहृतंकिंअनाहृतं पृथिव्यादिमहारुतः ॥ किंमहारुतंवा ॥ टिक ॥
धिचिरुचकुचकपुलदतः ॥ चकुसंधारुवति किंसंधाः ॥ चकायंचकुपानन्दंस्वरावः ॥ ३ ॥

रुवतिः ॥ रुकायंनंतनृतं संकायंकमलं ॥ कायपक्रियायागपनायक्षकीयाकथं संवन्धिनीका
यकः ॥ कथंरुतं पयमानन्दंस्वरावं ॥ श्रीवज्रकमलंचूसनंकीञ्जिह्वयधीसुखं ॥ कूकूर्यात्तु
खंचकुपुं चकुयागिनीकिञ्जिह्वः ॥ सुखंचकुचकं किंरुतं पंचामृतं वज्रं स्नानं कूर्यात्तयागिनी
यागिसंमित्य ॥ पूजितं सततंरुवतु ॥ किंआख्यातं पूजितंवाधिः ॥ नकायतिकार्धवंकान्विन्दु
यकंविन्दुयकं तस्मैः ॥ यतिः ॥ नाशिवस्थिताः ॥ ॥ यजललनाख्यातं तमयसनातथाः
सत्त्वः ॥ अनायातं किंरुवतः ॥ नागविनागंरुवति ॥ कीयाकायकाच्यवयामध्वविन्दुंरुवत

॥ वसन्त ॥

॥ १ ॥

तस्मात्सप्रतिभन्नाधिसमावाप्रयातुवसन्ततिप्रकतिः किं वसन्तपक्षपात्रमिताय
कायं पत्रमिच्छन्तं ह्यकायं संगृह्य वः पाकायं कृत्वा कार्यं न कायं विन्दुं वः मिकायं वृद्धि
यादिस्वरावतः ताकायं तं नृत्तं रवतिः ॥ ० ॥ वसन्ततिलकसप्रतिभन्नातिचक्रव्यवस्था
द्वाननिर्द्धाष्टसमः ॥ ३ ॥ अकायं तिकानं रवतिथकायं विन्दुपकं रवतिनातिचक्र
सप्रतिभन्नापिकां तिकां धकायं तिकां धेवर्मकायं विन्दुं रवतिविशुद्धिं किं यं न सहति
रवतिनातिनां रवतिः ॥ कथयिष्यामिकाकायं नातिरवतियाकायं ऊरुपूरं रवतिन

॥ ठियक ॥

॥ ७ ॥

कायनाउविन्दुं रवतिस्मृति कथं रतं सम्यक् सह विन्दुं आगतः तत्त्वानं रवतिनिश्चितः
वकायं मलमिच्छन्तं दकायं विन्दुं रवतिनाकायं नाति विन्दुतथा नृस्मृतिस्थानं यत्कृत्
चित्नाति सह आगतः तत्त्वानं रवतिः ॥ धकायं तिकां धेवर्मकायं विन्दुं रवति
नृस्मृतिस्थानं यत्कृत् स्थानं सह आगतः ॥ तत्त्वानं रवतिः ॥ चिराक कथं रतं वाधिरवति
नृस्मृतिस्थानं कथं रतं यत्कृत् सर्वनादविन्दुं सह आगतः तत्त्वानं रवतिः ॥ ॥ अन्तक
थं रतं तिकां धेवर्मकायं किं रवति विधानं नृकारवति तिकानं ताकीनी किं रवः वः वः

॥ वसन्त ॥

॥ ८ ॥

हीलामाकर्णयुधश्च नीलवन्तुग्राहकथंरुवतः॥ नेनात्माऽपिनीकथंरुवतवानाहीरुवतः॥ यज
कूटस्थानंशारुचकंकिठगितल्लनं॥ ॥ कूकार्यंनिकाहीरुवतदकार्यंनदविन्दतथा॥ अ
द्विकथं सर्वनाठिसहविन्दमागतः॥ अद्विरुवतः॥ पादः॥ कथंरुगंवज्रकमलचूचनं पादरु
वतः॥ ॥ वीकानंधीर्यभवचर्यकार्यंयंरुस्रपुंअद्विककंवाधिसह मागतः॥ अद्विपाद
कींवज्रपादरुवतः॥ ॥ मीकथं॥ ॥ द्रियादिरुवतः॥ मांकिंरुवतमामकीरुवतः॥ साकथं ॥ टिक
कमलंरुवः॥ अद्विकथं कमलचूचनंअद्विः॥ पादचतु फरुंरुवतः॥ चिरुाकथंवाधिरुवः॥ ॥ ८ ॥

अद्विकथंविवि(क्षारुवविन्दंरुवपादकथंवज्रपादः॥ ॥ चिरुकथंरुवः॥ वाधिविजंअ
द्विः॥ कथंविन्दंरुवतः॥ पादकथंनिकानं॥ ॥ नकार्यंभवमिष्टंरुवकार्यंचूचनंरुवतः॥
॥ ॥ द्रिकथंवज्रंयंकथंउंरुस्रपुं॥ वीर्यकथंकमलं॥ ॥ द्रियकथंवज्रंयंकार्यंकिंअनि
लं॥ स्रुतिकथंवाधिकांमाधितं॥ ॥ द्रियकथंनाठिसहवयंकिंरुवतः॥ कमलवनं॥ ॥
सकथंपयंमाकर्णयुधश्च नीलवन्तुग्राहकथंरुवतः॥ नेनात्माऽपिनीकथंरुवतवानाहीरुवतः॥ यज
कूटस्थानंशारुचकंकिठगितल्लनं॥ ॥ कूकार्यंनिकाहीरुवतदकार्यंनदविन्दतथा॥ अ
द्विकथं सर्वनाठिसहविन्दमागतः॥ अद्विरुवतः॥ पादः॥ कथंरुगंवज्रकमलचूचनं पादरु
वतः॥ ॥ वीकानंधीर्यभवचर्यकार्यंयंरुस्रपुंअद्विककंवाधिसह मागतः॥ अद्विपाद
कींवज्रपादरुवतः॥ ॥ मीकथं॥ ॥ द्रियादिरुवतः॥ मांकिंरुवतमामकीरुवतः॥ साकथं ॥ टिक
कमलंरुवः॥ अद्विकथं कमलचूचनंअद्विः॥ पादचतु फरुंरुवतः॥ चिरुाकथंवाधिरुवः॥ ॥ ८ ॥

॥ वसन्त ॥

॥ २ ॥

पंचलकथं वकात्र विन्लकालनादः ॥ वीकथं त्रिकाशीर्यकथं क्रियावलकथं वडः ॥ स्मृतिकथं नाउ
सहमागतः वनकथं वडवलं ॥ समाधीकथं क्रियाकर्मवलं कथं कृतिवतः ॥ पहाः क
थं थानिः वडकथं वतः ॥ समाधिकथं पहाचूमनं संवाधः ॥ किंकमलवडं चंचनास
नासः ॥ वीर्यकथं सम्यककामाधिनावाधः ॥ कथं पविष्ठाकं ॥ धीतिकथं लिङ्ग
चूमनं वाधंगकथं तादनं ॥ पसर्विकथं भद्रं कूयवाधः ॥ किंकमलचूमनं ॥ टिक
धर्मपविचयकथं वडविन्लपविः ॥ संवाधंगकिं भविजं सचयसचनाचलं ॥ स्मृतिः किं ॥ २ ॥

कमलं तादनं कमलं तादनं संवाधः ॥ किंवडवाधयः ॥ उपकाकिंकमलकालाहं न स
भाधः ॥ किंपयं वडवाधयः ॥ सम्यगकथं नादविन्लदृष्टिकथं पतशीवाधिं ॥ सम्य
कसंवडपमपुतिष्टायः ॥ कल्पकथं वाधिचिरुवहा ॥ सम्यककथं विन्लसहमागतः चा
मसंवाधिं ॥ सम्यकमार्तुः ॥ किंपक्रियाधर्ममागताः ॥ सम्यगजिवकिंकमलकथं पक्राननं
॥ सम्यग्ध्यायामः ॥ विविधहातव्याः ॥ सम्यक्स्मृतिकथं ॥ भृगुनवीनः ॥ विरुक्कः ॥ हास्यः
॥ ओडहयानकंकनूधः ॥ रूतः ॥ निरुवकिं ॥ सम्यक्साक्षीः ॥ कथं वडिं संवाधकायं वाधिय

॥ वसन्त ॥

॥ १० ॥

प॥ अकारणिकानं नकारण उत्पन्नं वाधि उत्पादिता ॥ उत्पन्नं किं विन्त्रं कृणुत कथं सहजान्
नृधमांशं कथं विन्त्रादिता ॥ अनृत्यन्नानां किं सहजानन्दस्वभावं ॥ उत्पन्नानां
किं नादविन्त्र उत्पादनं ॥ ० ॥ वषट्कतिलकं सप्रतिष्ठाधि उत्पादीतादृशेष ॥ सप्रम ॥
॥ अऊ ॥ सप्रयाथकायं घृतमवच ॥ हाकारं त्रिकानं मकारं विन्त्रमवच ॥ स्वाद्या
श्चात्मनूपनसंवक्रामि ॥ काकारं किं काचित्स्थितं द्यकायं त्रिकानमवच ॥ श्रीहृत्कनः ॥ टिक
दृष्टानि तारुवति ॥ गीत्री कथं कमलं समस्तक ॥ कथं वाधिचिरुमृत्तल ॥ शुभं किं उक्तं कथं क ॥ १० ॥

मलकं लंवेन मलः कथं कृद्युवयं यथाक्रमं ॥ गुणपर्वकमनेव मत्पन्नमधुलं हितम् ॥ पाद
कथं चतुष्टयं ॥ कंकारकवन्धकिं त्रिकाशीदधुकिं वज्रसम्भूतिं हृत्की ॥ गीत्रिकथं कमलं
द्वान्निष्ठाधिमानं संपन्नमध्वगतचन्द्रमधुलमूच्यते ॥ श्रीहृत्कं कमलं कालारुलं क
नृतं किं कनृतं वंकिं संतापकायशी ॥ तद्वमधुली किं मधुली त्रिकाशी वसुनां सायमरु
मं किं सायडरुमं सप्रतिष्ठात्महानातिचकं मं उलं हितविश्ववापित किं सर्वनाति स
मायागठा किनी ज्ञापसम्पन्नं ॥ अद किं वाद्यायं तयस्थिता ॥ सिद्धिद्वय किं वाधिवहा सिद्धि

॥ वसु ॥

॥ ११ ॥

किंरुवतः सरुजानन्दरुवतः वृक्षानां वाधिसत्त्वानां समयाथेदितननु ॥ ऊननिरुवजवृक्षत्वं पाप्रा
निमधुलादतः ॥ आवकादो वस्त्राद्यादोरुवतः ॥ किं समयाहविहिः कियतहामः पक्ष एमेव
महाकली ॥ आगपूजा किं वायक कालयागनः सिद्धरुवतः सिद्धकथं सरुजानन्दरुवतः
॥ ० ॥ वसंततिलकहामकियानिर्भयम् ॥ ८ ॥ अकाजनेयात्मामिरुक्तां च काजं
रुवजं तथा शिकान किं याधितारुगवृत्तिधर्मादिया किं धर्मवाधिरुवतः दया किं रुगः तस्मै ॥ टिक ॥
वजनकिया ॥ कूर्वन्ति श्रुति किं जसनाः कालिकथं ललना तस्मै मिथय पंचासदक्रनासि ॥ ११ ॥

आः अरुज किं वाधिवहसं रुकिं नाठित रुकिं नाठ किं इण रुकिं विन्दरुवतः ॥ अरुजप किं
वाधिसिंधूरुवतः नायक किं पत्रमानन्दस्वरुवतः ॥ ० ॥ वृत्तिवणनतिलकमन्त्राध्वज
ननिर्द्ध एनवमः ॥ ९ ॥ अकाजं वायाहिथकाजं रुगवान् तथा रुगवान् कथं रुक्तरुकाजं रुग
भवचः गकाजगगः भवचः वाकाजकियाकाजतस्मात् रुगवान् तथा ॥ न कथं न जातं न मृतं
न नृपं रुवतः कथं न नृपं वजं पप्रयमिष्टाण्यवृत्तिरुवति ॥ रुग किं रुकाजं पृथिवीगकाजं गग
नभवचः तस्मात् रुगः रुवति ॥ विधानाहिरुगं नृकाजाकृत्संस्थितं निर्माधचकं किं कथं रुगं

॥ वसन्त ॥

॥ १३ ॥

नविलं संसायकथं रुतंदहमिन् रुतं मार्गं किं रुवतं यजुः कृत्तु क्रिया कूर्वन्ति रुतं मार्गं रुवति वि
क्रिन्तं किं वाधिविन्तं विक्रिन्तं रुवपपंचामि पथं संभिवं निर्द्धं पयमं श्रद्धा विजसत्तूप
कं वजसत्तु किं वजा रुवति विन्तूपं तत्तु वजसत्तु रुवतं आहूतं कं विख्यातं तत्तु मुघन
पूपकं घन किं वा नाकमनि कूर्वन्ति पितीकमलं घनं रुवति नागश्चैव विनागं च चर्वा
यित्वा घनस्थितं घनन किं आख्यातं सर्वनाति समायागमता किनी जालसत्तु खं नहस्पष्ट
थिवीधाता किं धातुजलं लक्ष्म किं वाधिविज नम्यत्वनत्वा कुरुवीयो सर्वमनिस्थितं सदा ॥ टिप्पण ॥
॥ १३ ॥

स्थितं किं सदा स्थितं सदा रुवः किं रुवः विन्तं रुवः किं रुवः पंचामृतं रुवः मयः किं पिभुं पि
भुं विन्तं मनामयं शुविशुद्धं रुतं किं वाधिविन्तं रुतं किं महासत्तु तत्तु रुतं सर्वदयात्तु तत्तु
पूपकं वजसत्तु विख्यातं पयं सत्तु सदा रुतं स्वयं रूपं किं विन्तूपधर्मकायः पकिरुतं दवति
किं वजवा नाहि रुव किं रुवथा गका यथा मकूपाग संधितं निशुपंति दिशः सर्वानुजयंति सत्ता सत्तु
पविश किं पविश वजं पवि सरुवति किं कुरु विश न रुव संतु तिलकलिङ्गन पूर्वकर्मन रुतं आहूतं
कव संतु किं व संतु वजवा नाही तिलका स्मृता किं मृता वसन्त गत्या गति तत्तु मनु रुतं रुतं

॥ वसन्त ॥
॥ १४ ॥

धिपवरुख्यान्निर्द्वेषादधमः ॥ १० ॥ याद्वज्रांजनपादलयगुदिकाः पातालवज्रांजनाः ॥
लाक्षादजवरुस्रगताः कर्मानुगमसिद्धयः ॥ याः सर्वमुमहर्षयः स्वरुवनसंयुक्तकामाश्चि
तास्तः ॥ सर्वाकालितवसंततिलकायागपरावादिताः ॥ वृत्तिचर्यावृत्तिदशवलाचार्यशु
चपदधमागम्यः ॥ शिरःकुरुद्वयकस्पदधमासप्रगतमवधार्यशावकसम्बन्धाम्नायनं ॥ अ
वाक्ष्यन्तयूपनः ॥ स्वरुपविधानतारावास्फटिकमन्दमन्यवधार्यसचिन्तयन्वस
नतिलकतिः ॥ ॥ वज्रवानाकाजवंशीरुचकस्पदधमाचार्यशायनस्युपापदधमा ॥

॥ टिक ॥
॥ १४ ॥

मागम्यः ॥ वृत्तिनतिलकतिदविधानाययुंथस्पतिः ॥ ॥ समाप्रयं वसंततिलकति ॥ ॥
शुभं सर्वजगताम् ॥ १ ॥ शुभं रुयात् ॥ १ ॥ १ ॥ १ ॥ १ ॥ १ ॥ १ ॥
ॐ श्रीः ॥ सुरुचनक्षयविन्दुस्थानमः ॥ ॥ वन्द्यो वज्रसत्वरुवनवयुयं सर्वव
हिवर्तनानाचपनयनतिमितरुयह्वं निमित्तं भयसर्पधर्माधिनमूनिनाजिनयुक्षी
समगं मधुलं वज्रधरुसर्वानन्दकचपंपयमभिवमयंदहिनाभाकुरुताः ॥ सकिंशरु
चकनेनात्मातिजितः ॥ समः ॥ रुवतिः ॥ निश्चितः ॥ विषयकिं ॥ उजवरुवति ॥ उजं किंच ॥ रुजं किं

॥ वसन्त ॥

॥ १५ ॥

कुर्यात्तु रूपायां वज्रवज्रयश्चालिङ्गिणं श्रीरुक्मीकुञ्जद्वयः रुक्मिचर्मविनयधरां श्रीनानाशिल्पादि
ताः नैनात्मारुणितवदनं लिङ्गानूनागिरुमनूखदांगधामिनीं महासुखसुप्रतिभत्सहावा
धिपद्मधर्मस्वरावस्थितं किं स्थितः स्त्राङ्गनातिचक्रकथं चक्रपुरुमखां सुपंचस्वयद्वापममा
चक्रमुनिं दारुषितव्यं ज्ञानं कायवाक्चिरुचक्रहृदस्थितानां किं रुक्मिस्थिताः चक्रकथं रुक्मं चक्रा
नन्दस्वयूपनतिचक्रहृदस्थिताः पीठदिकानां दधानां रुक्मध्वजं शक्तिरुक्मध्वजं महाभक्त्य
पंक्तिं रूपं व्यामनूपं किं कुर्यात् सर्वो गं सर्वज्जुं स्वदहात्मयागं कूर्वन्तिः श्रीरुक्मं पञ्चम

॥ टिक ॥

॥ १५ ॥

निवृत्तिः पदं पादवधनतिलकां किं वसन्तनातिरूपं शुष्मापजआपमध्वआपमाशीमं स्वनि
गं लघूनाति सरुमागतः रुक्मद्वयस्थानो स्त्रयनो कुर्यात् किं स्वदहामे संलग्नचक्रपञ्चमान
न्दस्वयूपनकलारुक्मपञ्चमानन्दस्वरूपा किं वाठ सरुजारुवति महाकायालिङ्गमनूनाति
नीं कायकुर्यं पञ्चसंचिदः नातिचक्रनाध्वपक्षवधगनजगत किं संलग्नचक्रक्षकुर्यात्
स्वपचार्यशोखं तस्मै चक्रपुरुदंडर्द्धगमिः सवाक्कात्मनूपनयागपीठविनीर्जनाः किं
कथं रुक्मं रुक्मात्मनूपक्षशीचक्रसमयकमान् श्रीवज्रगाकिनीसिद्धास्वदहसस्थिताः चक्रसम

॥ वसन्त ॥

॥ १३ ॥

यस्य रूतकथं द्वादशरूजा तथा ॥ द्वादशधा प्रपन्नितारुवतः तस्मात्तन्निर्माधचक्रं सरूजान्
दृष्ट्वानूपं विप्रमाणां रूतं किं विप्रमानं दृष्टं तं सखचक्रं रूजाकथं मूषदशरूजाख्यातं शीघ्रं
किनी सिद्धारूवः पागुर्यान्कस्वपूपां रूवंति सखचक्रं पक्षवर्गः उर्ध्वमूर्ध्वगता रूवंति नि
र्माधचक्रं ॥ अतिस्वल्पलूचिः शंभुस्य द्वावल्भमरुतना ॥ किं रूतना मूनीलमूनलरु
तनां रूवति कृतिकथं रूतं वज्रकृत्ति मधुला कालमाख्यातं ॥ कृतिमं हामकर्मचः कृतिमां
रूवनां चापि कृत्तिमं जपमवचः ॥ अदृश्यं कृत्तिं अदृश्यं यथापानाथि रूकश्चिक्ता ॥ १३ ॥

॥ टिक ॥

लावा रूपयुक्तं उर्ध्वगमि मूधगमिं सप्रकिं अर्द्धकलाः नवंशीरूतकक्रियाकार्यं कं रूव
ति तस्मात्तद्वद्वानायनं अस्मृषि रूकियतयथा ॥ निविकल्पान्नूवद्वं विकल्पाचना
तथा ॥ संवलकथं रूतं सविस्त्ररूतनरूवतु सविस्त्ररूतनरूवतु ॥ सविस्त्ररूतनरूवतु किं क
र्यातव्यवहानं ॥ सदा लाकृत्ति सविनस्वपूपां न उर्ध्वमूर्ध्वगता किं किलोकिं ॥ स्वरावमा
गमाणि सर्वकूर्वविमूच्यतं कूरुमूच्यतं ॥ वसंतिलकविधिक्रिया गमकृत्तु कूरुवमा
गलिः जनपूर्वचतुनानदृष्ट्वानूपाननिधनं पथमः ॥ १ ॥ अथातः सखचक्रं दृष्टव्यं यथा

॥ वसन्त ॥

॥ ११ ॥

स्वदवतायूपंरुवति ॥ ॥ यूपंवेनाचनं वृद्धावजसूर्यदुवदना ॥ पयनरुध्वज ॥ संहा संस्क्रामि
वज्रपाटक ॥ विधानं वज्रसंस्क्रु सर्वयूपंरुहयूप ॥ ॥ नकुंलाचनाख्यातं मामकीर्ति
तथा ॥ पाधुलाघातं चेवतायामुखस्मृतं ॥ वज्रधातुं ध्वनीकायपंचेन्यसू लदवता ॥ सर्वयुक्तं
धधुमुहंरुहं ॥ पयमध्वज ॥ ॥ पातधिपृथिवीधधुआपमुमापिशीस्मृता ॥ आक
र्षधधुनिधधुमुवायूनरुध्वनीमता ॥ आकासधधुनूकोचपयमधुलिचनानां कूला ॥ ॥ टिक ॥
अधुपयानां धिता तथा अधुपयानां किं एमनिधोनिधितालि ॥ घस्मनिपूकसिक्तथा ॥ सवनीच ॥ १७ ॥

अनीदंवीनी तथा अधुपयानां किं एमनिधोनिधितालि ॥ घस्मनिपूकसिक्तथा ॥ सवनीच ॥ १७ ॥
स्वतं ॥ ॥ वृत्तिवसंततिलककायास्थिता ॥ वेनाचनादिदेवतायागिनीयूपाख्यातनिर्देष
द्वितीयः ॥ १ ॥ अधुपयानां संपवक्रामिकायवाकचिरुतावजपंजलादिं अधुवधुस्वयूपाख्या
नचकशीहंरुकावीनरुनं पंचामिदवता ॥ ॥ आत्मयचेववायव्यमाहुद्रवानुशातथा
चकचकस्य संचात्राद्रुपाधुवधुलद्रुस्थितं ॥ ॥ पधानशीहंरुकां चेवदुद्रुधुपकिरु
तं अधुपयानां धिता तथा अधुपयानां किं एमनिधोनिधितालि ॥ घस्मनिपूकसिक्तथा ॥ सवनीच ॥ १७ ॥

॥ वसन्त ॥

॥ १८ ॥

बाहनादिनूपनगस्यागतिपुवरुनः॥ ॥ उयधिकामुवंवृद्धाकिन्वायागमातयः किंथाग
 मातयः श्रीहृन्कनसिद्धासहजपतः॥ ॥ नूतिवसंतिलकयन्तात्मकस्वपद्म
 रंदाख्याननिर्देशरुतीयः॥ ३ ॥ अथतसंपुवक्रामिदणपीभदिरुमीरुवविरुगवान्
 दणरुमिध्वनंः आशानपी० गताविश्रान्तकिंविश्रान्तः ललास्थनमात्ररुंकात्रचकनिर्ध
 यः॥ किंचकमहासुखचकवाधिचिरानिद्वारिंभद्वयहानिन॥ स्मृताः पीभदिरूप ॥ टिक॥
 नभवाकार्यंतयस्थिता॥ स्वचन्वाश्चरुयागिन्यारुचन्वापितथापनाः॥ याव्यपाताहवा ॥ १८॥

भिन्यः सर्वास्मासंस्थितः किं उर्द्ध्वस्थिताकायवाक्चिरुचकपूष्पनाकुनपरुदतः ॥
 ॥ किं परुदतः चतुर्विंशतिपरुदतः पि यदि दभनजयः किं दभनादयः स्थानयथास्व
 नूपनरिद्यतकिं रिद्यत सरुडस्थिताः किं स्थितावडकमलस्थिताः किं स्थितारिद्यत सरुडस्थि
 ताः ॥ नननवं समाख्यातामूदिताद्यामु रूमयः ॥ मदि तारुमिडुम्राहायावाधिसत्त्वा
 नां किं वाधिसत्त्वानां म्रालयाब्ज्यादिस्वनूपिनां म्रालयसर्वः वृद्धानां स्कंधादीनां विभ्रषतः
 किं वृद्धानां वाधिसत्त्वानां वृद्धत्वं वाहिकापनाः ॥ पत्रार्थकिं कथं रूतं पत्रार्थद्वारिं भवाधिचि

॥ वसन्त ॥

॥ १२ ॥

रुतां किं यदाना किं पूर्णितां किं पूर्णितां वृद्धानां सह आगत वृद्धत्वं निकटं रुवन् किं निकटं ॥ रु
न्युक्क रुचिन् ॥ कुरु कथं स्वद रुचेव वृद्धत्वं स्थितं ॥ किं स्थितं वृद्धत्वं स्तनामृतं मरु ॥ किं मरु पी ० च
वायपी ० च कुरु मरुथा ॥ कृदा रुक्ता चान्यद्र प कृदा रु ० अपि ॥ भला पक रुचेव मरु प मला
पक रुथा ॥ मरु भनं वाय मरु भनं पी ० दिद मरु मय ॥ ॥ ० ॥ निवर्ण मरु तिलकां न व ॥
मारु गम मरु गत किं गत सर्व नाति समागत ॥ कुरु मागत रु मि स्व रूपान निर्द भ च रु ॥ ॥ १२ ॥
॥ ४ ॥ ॥ मरु मरु मरु गम मरु गत नाति स्व रूपं किं स्व रूप ॥ १२ ॥ सत्त मरु मरु रूप किं का ॥ १२ ॥

॥ १२ ॥

॥ १२ ॥

॥ किं किं काया रुक्ता न रुद यित्वा किं रुद यत्वा सह भिना मलय द भ मरु भिखा जालं धन रुथा ॥
॥ चकना ठिका यानू मरु ति ॥ रुक्ता न पंच नाति वद नान मरु ति स्थानं नाति पंच मिधर्मानू मरु
ति स्थानं चिरानू मरु ति स्थानं द भ नाति रुथा ॥ मरु न स रु ॥ द द भ मरु रुथा ॥ न वं रुवति ॥ किं रुव
न च रु विं भ मि पी ० प रु द रु ॥ न रु ॥ स्वद रु ॥ स्वद रु किं रुकानं सर्वा रु द रु स्थान मरु रु द रु
किं रु न रु द रु ॥ व रु न रु द रु किं रु न रु द रु किं रु द रु ॥ स वा मरु रु द रु न रु द रु
रुतां रु द रु मरु रु मरु रु किं रु न रु मरु रु द रु नाति नाति समा रुता नाति सर्व रु ॥ १२ ॥ मरु रु न रु रु

॥ वसन्त ॥

॥ २१ ॥

कलनघननिरुंभामत्रकंसूपीकंडाशुशुभकविश्वान्धिताः सुसुमडाविरुषिताः मूलक
लदयांवज्रघंभधनं उज्ज्वलं हस्तिचर्ममण्डपमयवज्रकृतं कर्णपाथिभूलं खडां गायत्र्या
भंडरिनपथिप्रधनं मधुमाताविरुषं श्रुतिराकर्ममानं भिन्नसिद्धचरुं गलेनवं कलि
पाठिः षड्मूलागमपसारं नवयस्यसि कंदिपिचमविप्रान्धितं प्रक्षपाथकत्रपंदभपवि
किप्रक्षं नसेरुचकंसमयणीः ॥ नसेरुचकावीप्रोनाउविश्रुताहं किंश्रुता ॥ टिक ॥
रुतं पृथिव्यादिमहारुतं तथा ॥ चतुर्नानन्दनूपं रुचयगापनायनः किंयागपनय ॥ २१ ॥

धंजकिनीमुक्तथालामाखधुभाहउत्पिशीः थः क्रियाकात्रकपत्रमानन्दनूपधंरुवतिः शीवजस
वत्रपधकीठकिरुयधीसखं किंकिठकिं दलाधं चरुस्यचापिचदिहृववस्थिताः किंक
र्यान्पंचामृतवहासामुक्तसूजात्रपतंगानाः ॥ नरुशीरुचकतिः कायवाक्किरुचक
रुचरुविंशतिद्रुदाहताः ॥ पिभदिहृदनाभिन्मस्थानव्यवस्थिताः भिन्नसमुसमरु
तानाश्रुः भिन्नजाः स्मृताः नजसत्तमभात्रपासासामध्वरुचायिकाः पूः पूर्यपिपुपच
धुपचधुमकिनकाभ्यासतवकुंरुचवनगशमखषडुजाकर्णिकपात्रमयवडाज

॥ वसुक्त ॥

॥ २३ ॥

स्वतवदनारुजाषट्पुरुषिता ॥ वज्रयध्मत्रिभुजादिभुजमयूखद्वाराखत्पनासुथा ॥ नानासुख
धनालिंगभंभ्रनसागभनियोगिनी ॥ १ ॥ मालवकुमकुयापक्तवध्मत्रिभुजाषट्पुरुजास
मालिंगंखद्वारागंभुजमयूखथा ॥ वज्रयध्मं कूष्मचक्रंषट्पुरुमयूखविभुषिता ॥ अष्टक्रिया
प्रसन्नोप ॥ मरुतोडाडुहासिता ॥ ८ ॥ कामप्रपतनेकक्रोनेपावतीतथा ॥ एकव
क्राब्धमवदनारुजाषट्पुरुभवचतथा ॥ वज्रयध्मद्वारागंभुजमयूखध्मकरिमुधुपांघिता ॥ टिक ॥
॥ ऊठाडुतसमाकर्तिलयूपससमन्धिता ॥ ९ ॥ उडितनरुगल्लगीरुनवीसुता ॥ २३ ॥

एकवध्मनीलांगीरुजाडादणसुथा ॥ वज्रयध्महस्त्रिचर्मोकरिकपालमधुजा ॥ त्रिभुजखद्वाराग
भुजमयूखं कूष्मपाणचक्रमसितथानानासुखतिवीलसांपक्तंभुजकपिता ॥ १० ॥ त्रिभुजकनोऽवा
यूवगमभ्यामांरुलिंगीतिसुथा ॥ रुजात्रविकपाख्यातावज्रपाणमधुठन्दध्वनिखद्वारागंभुजमयूख
पिचर्मो कूष्मसुथा ॥ त्रिभुजं कंवधमवच ॥ त्रिभुजोपक्रस्यामारुद्धांगिसुखध्मत्रिभुजसुथा ॥ ११ ॥
कासंप्रनाभिका ॥ एच ॥ रुजाडादणधिता ॥ वज्रयध्मनचर्मखद्वारागंभुजमयूखसुथा ॥ वज्रयध्म
नां कूष्मभवचपाणवज्रमधुधनाकपा ॥ विविधरूपध्मं चैव कूष्मवध्ममुहासिता ॥ १२ ॥

॥ वसन्त ॥

28

वदनं मादद्यालिंगिता रुडा दद्यात्वा तावज्जवज्जलिंगिता व
लमवचः हस्तिचर्मखट्वांगुलमयकस्तथा ॥ १३ ॥ मरुच्छाद्रिचैव पंचमूला धनदहा चूचिना
कांतमवचः ॥ १३ ॥ लंपाकस्तु रुडांगिष्ठतवकाधनास्तथा रुडा पलाकनालिंगिवज्ज
॥ चमूधुखट्वांगुलं कूभादन्तिचर्मद्विरुक्ता र्थाया निमूला तथा पनाः ॥ १४ ॥ छिन्नं कर्हिपां रुम
वचः ॥ किठकिठनिर्गमनाः ॥ धवनदहस्तथा ॥ १४ ॥ हृदयहृयकध्वजकवक्रादिवाक्यां व ॥ टिक
॥ कंकुमानूर्ध्वरुडा दद्यात् ॥ दक्षिणवज्जपयश्च दक्षिणवज्जकर्हिचकासिर्गुलं ॥ १४ ॥

अस्तथाऽवामयधपावखवाङ्गपाववक्रमस्तथाप्यधज्जुपर्वतस्थिताः॥ महापद्मलिङ्गी
 ताःकाद्यालिङ्गमनूनागिनीं॥ १५ ॥ हिमालयखगमननावदवकुक्ष्यादधरुजास्तथाऽमत्र
 मखकृष्टंअमपीतनक्रमवचः॥ दक्षिणरुक्मां वज्रविश्ववज्रखज्रचक्राकूभदकभयकृ
 र्तिरुक्मिचर्मद्विरुक्मावामयधं० पावमूरयकमधुयवक्रममठपावयधखवाङ्गः॥ षतं
 मडाधनाम्बितनवान्बितरिषदां॥ १७ ॥ यनाधिस्थितायचचक्रवगिनिः॥ कृष्टवध
 चउवक्रखतअमयक्रमवचः॥ विरुक्मांरुक्मिचर्मद्विरुक्मायांरुसर्वनाऊन्दमडास्त

॥ वसन्त ॥

॥ २५ ॥

थाऽदक्षिणवज्रांकुणकलिंठमयुग्मिभूलात्यनभिषयाऽवामद्यधपाणपाठकवंधधजकुठकुलि
॥ नानात्सारुकलकांतीकिठतिभिषयाधुधः ॥ ११ ॥ गृह्यवतीगुठसानम्रुष्टदगलुज
रुथापंचवकुनीयनूपातीतपीतयक्तकंकूमममरुथाऽधत्तद्वारुनक्षत्रकला॥ हस्ति
चर्मदिहस्तंजनमूडातथापनाऽवजाणिकुधुगिभूयंकलिंठमयुवयधनासुथादक्षि
धवामद्यधंगद्यधपाणपाठकंचूपभूभवचपर्वतोसुथाऽद्यनपिनिकनादवीर्गमना
रुनक्षत्रकला॥ १८ ॥ सोनाक्षसोठिनीख्यातनग्नकूपनामगमरुथाऽध्वधंगंघद्वकाम

॥ टिक ॥

॥ २५ ॥

अलिंगितिरुथाऽस्यामकृष्टनक्तखितपीतमांस्थभभवचऽपूषामालाधनादहामधुमालाव
लविताऽनयचर्मदिहस्तंयानिमूडासुथात्यनाऽदक्षिणवज्रपयुठमयुकलिंठं
अचकदंदरुथावामद्यधपाणध्वधंगपाठमधुधजकुठमभवचऽवाद्यचर्मनिवास
नंर्गमनाहसिताननाऽ॥ १९ ॥ सुवर्धदीपचकवर्णिनीयक्तवर्धजतारुतोऽमधु
मालसुसारिताऽहाठारुनक्षत्रोपनाहमाऽम्रुष्टादगलुजादवंर्गमपरुनक्षत्रकला
॥ दक्षिणवज्रपयुसयुगिभूयनामसूर्यादियिचर्मधनासुथा॥ म्रुक्तमालावयधनाऽव

॥ वसुक्त ॥

॥ २३ ॥

भयः खडांगचापपाशधजांश्रं कृणुदधुत्या ॥ वदाचयधसंयुक्तं किठानन्दसंस्थिता
॥ २० ॥ नगलसुवीनारयाताः षट्सुखाकृष्णभवचः ॥ स्वतनक्तुधुमपीतरुनिस्तथामहा
पोडात्सहासभवचः ॥ रुडाद्यादधनवेवसुविनालिंगास्तथा ॥ वामजकुमडाघधकातादी
पकविश्ववजधजावसुमधुकूणयपाणभवचः ॥ दक्षिणवजनिश्रुतमयस्तुनिका
कर्हिपयश्रुतलवनूपर्वताः ॥ नानाकिठनिसमालिंगं यक्षपायामहासखं ॥ २१ ॥ ॥ टिक ॥
महावलाचाणवाहिन्यांचकुवकांश्रमभवचः ॥ कृष्णकपीतवदनां रुडाद्यादधनम ॥ २० ॥

वचः ॥ ललजिकामहाधालां डडाकटहिरिषधः ॥ वामधधरुतदकं खडांश्रं यमंग
लंकाद्यवयस्तथा ॥ दक्षिणवजधजांश्रं कूणठमयं मूरुयंकर्हिनिश्रुतचकस्तथा ॥
हस्तिचर्मादिहस्तं यक्षलिंगमनूनागिनीमूडाघटमंठितां सर्वां मूडमातासंस्थिता
ताः ॥ २२ ॥ मयोरुचकवर्हिनीचवमहाकृडाधिनोथवस्तथा ॥ मूरुवकां महापीता
॥ श्रेयवान्धिरिषधः ॥ स्वतनक्तुधुमपींगलंकृष्णमनागस्तथा ॥ रुडाद्यादधन
पोडं षट्सुलमडाविरुषिताः ॥ वामधधपाशपाणकालां खडांगवनकमधुनस्त

॥ वसन्त ॥

॥ २१ ॥

गुरुस्त्रिचर्मादिरुक्तायां पंचमूडाविरुषिताः॥ दक्षिणवर्जकलिपयश्चिभूयुठमय
चक्रदन्दमंगलसूत्राः॥ महाग्याभायसेयुक्ताकिठानन्दसुखारिताः॥ २३ ॥ महा
विर्यावलम्बिघानवाहिनींतिवक्राधुमुवदक्षंसूत्राः॥ सामयक्तुभिर्भुञ्चमहाहि
मारुयानका॥ रुक्ताष्टादशवेवमधुमालासुखारिताः॥ दक्षिणवर्जकवज्रमूत्र
यांकूभमध्वलाकलिपयश्चलसिनाः॥ यद्यदमयुपायश्चसूत्रापायतर्जनी ॥ टिकक
भामलकूडुतिभूनावोमसूत्राः॥ महाहामामुहिषक्षः॥ गंधयुग्यमहालिंगनसू ॥ २१ ॥

था ॥ २४ ॥ विरुजामकवदनास्त्रवर्जसुखारिताः॥ वज्रयक्षलिंगिर्गन्धेवः॥ वा
युचर्मवृतांकदिः॥ ठाकिन्यालिंगिर्गन्धुजाकिंचतुर्लजाः॥ पातकलिखदंगठ
मयसूत्राः॥ रुक्ताष्टादशवेवमधुमालासुखारिताः॥ दक्षिणवर्जकवज्रमूत्र
यांकूभमध्वलाकलिपयश्चलसिनाः॥ यद्यदमयुपायश्चसूत्रापायतर्जनी ॥ टिकक
भामलकूडुतिभूनावोमसूत्राः॥ महाहामामुहिषक्षः॥ गंधयुग्यमहालिंगनसू ॥ २१ ॥

॥ वसन्त ॥

॥ २८ ॥

स्थिताः ॥ रेयवकालिनादिचपादकांतसु ॥ २६ ॥ विनमानन्दनूपाद्यायक्तवर्धसु
नूपितं ॥ चतुर्वक्त्रामहाहि मापन्नयागिसमयरा ॥ नागस्यामकृष्णपीतसु ॥ २७ ॥ रुद्राक्षकना
भेदं महाकृसाकुहासिताः ॥ रुक्मिचर्मदिहृक्सायां वज्र ॥ २८ ॥ रुमयं कथा ॥ २९ ॥ स्वदांगाय
श्रूपाय सुथा ॥ महानागननागिनीपया ॥ ३० ॥ स्वधुलाकुलिङ्गिचं रेयवाधितरिषध ॥ ३१ ॥ च
क्तवर्धसु महानम्पंचतुर्लङ्काकनाधितं ॥ पातुकरिं रुमयं स्वदांगमवचसु ॥ ३२ ॥ रेय
वकायनादिचपादाकाकिं रुहाहिता ॥ ३३ ॥ ॥ सहजासुखावयूपं रुद्रानन्दं जयतं पूज ॥ ३४ ॥

॥ टिक ॥

॥ २८ ॥

॥ पीतवर्धमहाद्यानं रुद्राद्यादय सुथा ॥ ३५ ॥ चतुर्वक्त्रामहाधर्कपीतयक्त ॥ ३६ ॥ मकृष्णसुथा
॥ दक्षिणरुद्रवज्र रुमयं रुक्मपय ॥ ३७ ॥ वामध ॥ स्वदांगपातुपायवसु ॥ ३८ ॥ सु
था ॥ ३९ ॥ रुक्मिचर्मादिहृक्सायां नूपिनालिङ्गितं सु ॥ ४० ॥ चतुर्लङ्कामहादवास्वदांग रुमय
शरुकिं सुथा ॥ ४१ ॥ ॥ रेयववर्धमहादवी ॥ ४२ ॥ गमलाय ससाधितं वाद्युचर्मनिवसनां हायनोप
यविहृषिता ॥ ४३ ॥ महारेयवकालिनादिच ॥ ४४ ॥ दवालिङ्गननागिनी ॥ ४५ ॥ ॥ काक्षमहाविनोका
का ॥ ४६ ॥ दिदवता ॥ नीलवर्धराचतुर्लङ्का सुथा ॥ ४७ ॥ सवाकरिपाय ॥ ४८ ॥ स्वदांग रुमय सुथा ॥ ४९ ॥ ठाकि

॥ वसन्त ॥

॥ २९ ॥

न्यादिद्वीश्रमालिंगनयागिनीं ॥ हात्रार्द्रहात्रादिसमायूक्तं लल्लजिह्वायंकना ॥ मरुपतास
मात्रं मधुमालावलम्बिता ॥ ठाकिन्यामहात्रागमसूक्तमधुविह्विता ॥ २९ ॥ उल्लूका
स्यामवदनाचतुर्लङ्कारयंकना ॥ सव्यकर्णिकापुत्रवद्वाङ्मनसूक्तम् ॥ ठाकिन्या
दिद्वीश्रमालिंगिता ॥ ठाकिनीद्वीकृष्टलिंगीश्रुत्कालिनीं ॥ मरुपतासनात्राणा
नातुसमपरा ॥ ३० ॥ अनास्यात्रागवर्धचतुर्लङ्कारासिता ॥ सव्यकर्णिकपाल ॥ ठिक्
खद्वांगठमनसूक्तम् ॥ ठाकिन्यालिंगिताचैव ॥ मरुपतासनात्राणा ॥ ठाकिनीद्वीश्रमालिङ्गिता ॥ २९ ॥

वर्धस्त्रपिधं ॥ षट्मूलादिरुषिता ॥ मरुपतासनास्थिता ॥ ३१ ॥ अकला ॥ मरुधालापीतव
र्धचतुर्लङ्कां ॥ ठाकिनीमालिंगिता ॥ मरुधालात्रुधालला ॥ सव्यकर्णिकपालं खद्वांगठमन
सूक्तम् ॥ ठाकिनीपीतवर्धमरुतादनधर्मता ॥ हात्रनोपलब्धं गत्रात्रससूक्तम् ॥ मरुपतास
मात्रमहादृष्टामुहासिता ॥ ३२ ॥ काक्षय्यमदार्ढीमुकृष्टपीताचतुर्लङ्का ॥ सव्य
कर्णिकपालं खद्वांगठमनसूक्तम् ॥ साकिन्यालिंगिताकृष्टवकुम्भसाकिनीं ॥ नयनहाहाका
लजिह्वात्रससाधितं तथा ॥ हात्रार्द्रार्द्रचयत्रसस्थारुषिता ॥ ३३ ॥ यमयतिपीतव

॥वसन्त॥

॥३९॥

हृदंश्चाकटहिषनं॥पुन्याग्निसमपराहृकटिकाटिमहाहिषधं॥उर्ध्वपिंगलमूर्ध्वकंठिनि
जंघत्सुडाविरुषितंदक्रिनरुऊरुकिश्रुधवयगमवाष्टामानयसात्रमाऊचिस्तथा॥
वामरुऊपृथिवीवयूक्षपवनमघ०००सूर्यऊमकूवयस्तथा॥मधुमालाधनादह
स्तकमश्रुविरुषिता॥हाठारुनक्षत्रोपपुन्याग्निसमपरा॥चतुमालसमाकां
तवश्रुआपन्यमाधवस्तथा॥चतुचयक्षमाकांत॥यह्नालिङ्गनूनागिनीनेनात्मातिंग
तसुखं॥हंगवतिनेनात्मानकवकुदिरुजांसवकलिकपालंचस्तुक्तमडाविरुषिता॥

॥टिक॥

॥३९॥

नमोउर्ध्वकंठामुदिगमनास्तथा॥नानामहाहृकवेकिठानन्दमुमहावला॥जवंरुतंमहा
हृवऊंविहावय॥सर्वसोखासंयुक्तं॥हृकंयत्रमभ्यनंपरुकिंयुक्तं॥०००यतावजयागिभा
रुठिसंवीचवीप्रभयंपरु॥यतायूतिनठामालिकालिमुसस्थिता॥॥०००तिवऊ
यागिभानाठियूपनसंस्थिता॥चिरुवऊस्पयागिभा॥सप्रतिभददाहता॥यह्नापा
यमिताहता॥अपीप्रकुचनचलत्॥॥वसन्ततिलकं॥प्रतिभलाठिचकव्यवस्थामया
ननिर्दणघष्ट॥३॥श्रुतसमस्तकायानांनाठिचक॥सप्रतिभदाहिकाठिकाधर्म

॥ वसन्त ॥

॥ ३२ ॥

विशुद्धिं ॥ कायानुस्मृतिरूपस्थानं ताकिनी ॥ वृत्तानुस्मृतिरूपस्थानं तामा ॥
धर्मानुस्मृतिस्थानं त्वधुनाहा ॥ चिरानुस्मृतिरूपस्थानं त्रयिनी ॥ सप्रतिष्ठानातिरुत्तुस्थि
तानां कथं रूतं ॥ पञ्चधुर्धुनातिरुत्तुस्थितानां ॥ षट्नातिरुत्तुस्थितानां च धुर्धुना ॥ षट्
नातिरुत्तुस्थिता परामतिः ॥ षट्नातिचक्रस्थिता ॥ मेहानासा ॥ नतचक्रपादरुवतिः ॥ षट्
नातिघनाचलवीनमतिः ॥ षट्नाति सरुसिध्ववर्तनी ॥ नातिषट्विन्दुसमानम्याक ॥ टिक ॥
ध्वनीं ॥ षट्नातिघनकर्मरुया ॥ षट्नाति सागल ॥ नयावतिः ॥ यकिंचिन्स्थितिः ॥ पंच ॥ ३२ ॥

द्वियारुवति ॥ ९ ॥ दादध्वान्धितानातिमहारेयवी ॥ नशोघनदादध्वान्वायवगम ॥ दाद
ध्वान्गनाति सरुकरुक्ति ॥ दादध्वान्कायनातिध्वान्मादविः ॥ दादध्वान्गनाति सरुडा ॥ १४
॥ ॐ ति पंचवलानिनाशो ॥ रुविष्यतिः ॥ अस्त्रादध्वानातिवहा ॥ रुयकः ॥ नातिवहा
गदध्वान्ध्वगमनना ॥ अस्त्रादध्वानाति चक्रवगम ॥ नाशोदध्वान्ध्वगम ॥ नाति
अस्त्रादध्वान्कूलसोधिनी ॥ ॐ तिसमाधिसंवाध्वान्गमथ ॥ १९ ॥ अस्त्रादध्वान्कूलना
तिचक्रवर्मिनी ॥ नातिअस्त्रादध्वान्ध्वगम ॥ अस्त्रादध्वान्कूलमहावला ॥ अस्त्रादध्वान्

॥ वसन्त ॥

॥ ३२ ॥

कूलवहाः चक्रवर्तिनीः ॥ मूलादिदशः वहाः महावीर्याः ॥ सम्यक्समाधिसंवाङ्मंगः ॥ ३३ ॥
॥ ३३ ॥ चतुर्नाडिसमावहाः कायानुस्मृतिस्थानः काकाः ॥ चतुर्नाडिवहाः कायानुस्मृ
तिस्थानः उल्लाकाः ॥ चतुर्नाडिवहाः वदनानुस्मृतिस्थानः स्वानाः ॥ चतुर्नाडिसहवहा
वदनानुस्मृतिस्थानः कलाः ॥ धर्मानुस्मृतिस्थानः चतुर्नाडिवहाः यमदातिचतुर्ना
डिवहाः धर्मानुस्मृतिस्थानं यमदतिः ॥ चतुर्नाडिवहाः चिरानुस्मृतिस्थानं यमदंष्ट्री ॥ टिक
॥ ३३ ॥ चतुर्नाडिसहमागतः चिरानुस्मृतिस्थानं यममथनीः ॥ ३३ ॥ ॥ ३३ ॥ ॥ ३३ ॥

नांधर्माद्यादनंरुवतिः ॥ द्वात्रिंशत्तुवहास्थानं कायानुस्मृतिस्थानं ठाकिनीशीहचक्रं ॥ धातुः ॥
नांवहास्थानं वदनानुस्मृतिस्थानं लामाः ॥ शीहचक्रं परं द्वादशनांवहाः स्थानांधर्मानुस्मृ
तिस्थानं स्वधुलाहाः ॥ शीहचक्रं ॥ सप्तत्रिंशत्तुवहाः चिरानुस्मृतिस्थानं त्रिपिनीशीसम्यक्स
माः ॥ ३४ ॥ रुगवानुशीहचक्रं रुमीध्वनं ॥ ३४ ॥ ॥ ३४ ॥ ॥ ३४ ॥ ॥ ३४ ॥
॥ ३४ ॥ सर्वधर्मयोगतानाः ॥ देवताः ॥ वरुणाः ॥ संस्थानमाधिर्यसंस्थिताः ॥ ० ॥
वसंततिलकनाडिचक्रं सप्तत्रिंशत्तुवहाः धर्माधिर्यसंस्थिताः ॥ धर्मविशुद्ध्यानिर्द्धनः ॥ सप्तमः ॥ ॥

॥ वसु ॥

॥ ३४ ॥

अथ तसं वरु सर्वे न विप्रमधुलः महायागहामजपरावनादिविधिक्रियाः भवाक्काश्चात्मनः
पक्षसुप्रतिभत्सहायागसंमित्य ॥ किंसंमित्ययागसंमित्यकिंयागः ॥ देवते ह्युक्ताये मुना
ठिपूयेः ससंस्थिताः ॥ किंस्थिताचरुद्रायं यथास्थितं ॥ सर्ववीपसमोसमायागं ॥ चरुचम
यकिरितं ॥ गुपूवृद्धं गुपूधर्मं गुपूसंघं तथेवच ॥ तस्मा गुपूपर्वकमनेवनत्यन्तं मधु
लं हितम् ॥ किंमधुलचकनायं श्रीहृत्कंवीपं किंकथं रूतं ककालरुद्रपूपाहिस्समयुगि ॥ टिक ॥
विनास्तथाः ॥ महासंख्यादिरुद्रादिहामयग्यादिकायक्षी ॥ एकश्रीहृत्कावीपावभक्त ॥ ३४ ॥

लकास्तताः ॥ किंमृतादिवर्णं तं उममयुतिलकाख्याताः खडांगवर्णकतिमूच्यते ॥ तस्मात्तुवि
द्रूपारुद्रा रुद्रस्थितानां च चलाचलं ॥ किं चलाचलं श्वयमृत्युपक्षः ॥ तनेयहिद्य
ननाठावक्रिसंभाषका निशां वमाहिस्संताषकायं ॥ कथं रूतं ॥ ॥ तदेवमधुलं वृत्त्य
कं वमुनां सायमरुमं ॥ किं रुद्रिर्गवीपवीपश्चयं नार्थमधुलं हितकायक्षी ॥ श्रीहृत्कया
गिनीमित्यवभक्तिलकास्तताः ॥ षड्विषयायूपादिः वाक्कद्रियपवर्हनं ॥ मूखकप
कुशुकादि सिद्धिद्वयवस्थिताः ॥ एकश्रीहृत्कः विनाः वाधिचिरुनवक्रीक्षां ॥ हविरि

॥ वसन्त ॥

॥ ३५ ॥

॥ कियतहामः पृथ्वा एमोऽमुमहाकलोः ॥ उम्माद्यादिदेवानां सूनासुनंत (थेवचः) ॥ मदितारुमी
स्थितायचः साधूमतिर (थेवचः) ॥ दग्गुरुमिस्थितायचः सम्यक्संबुद्धादिदेवताः ॥
॥ अकस्थितामहापतः ॥ ॐ त्रियादितथाक्रमः ॥ दग्गुरुमिस्थितानां (थेवचः) ॥ अर्याष्टांगमहायूय ॥ यचरु
मीस्थितायचवीयवीयश्चनस्तथाः ॥ महामहावाधिंभवकादित (थेवचः) ॥ स्वस्तिरुवतिः ॥ स
दाभंति ॥ ॐ श्रुवंचकनायकं ॥ ॥ ॐ तिवसंतिलकहामकियाकृतिर्गवीयश्चनादिह ॥ टिक ॥
सुदुष्टानिर्दे (थेवचः) ॥ ८ ॥ अथासंपवक्रामिसमयादिहः ॥ रुदिनां ॥ रुगवानारु ॥ ति ॥ ३५ ॥

॥ कामधुलंयमवजानलितितिस्मृतः ॥ धर्मादितिविख्यातं महवाधिनयंदधं ॥ दग्गुरुकृतिः ॥
॥ कालिकालिसन्मिसुमक्षोवर्गवस्थिताः ॥ कूर्वतीकर्मसंघातमंरूपनदहिंशं ॥ अ
क्रय (थेवचः) ॥ दग्गुरुपादिनां किमच्यत ॥ मक्राधं चेतकृाधं अक्राधं किंपराः ॥ ॥ ॥ ॥
वानारु ॥ नतान्यवस्वरूपाक्षिनान्यदन्नास्ति किंउत्कं ॥ अकचठनययवर्गयतानिपं
चाधदयिसमानिस्तानि ॥ वजायज्ञापमगगानिपतिदलमक्षुदिक्तानि ॥ नषाम
॥ ॥ मुकिंउत्कं विद्यतयनमश्चयः ॥ अकायः ॥ सर्ववर्ग (थेवचः) ॥ महवाधिनयकः ॥ ॥ ॥

॥ वसन्त ॥

॥ ३३ ॥

॥ नाहः ॥ याः स्वर्गांजनजादलपउठिकापाताललयक्रांगनाः ॥ मेलाकादयचात्रिसूतकगताः ॥
॥ कर्मानुगमस्मिदयः ॥ याः सर्वास्तुमहर्षयः ॥ सखवनसख्यंचकामाचिताः ॥ तावर्गैश्चकमध्वगम
॥ स्वयवनात्रियानिबर्गान्सकात् ॥ श्रीरुगवानाहः ॥ यकश्चित्सुसनावाऊकुनांप्रतिपद्यतः ॥
॥ सर्वामनुनूपाहितस्मादवपुजायतः ॥ देवावाच ॥ नागारिमनुः ॥ ॐ नमः सर्वेषां दुष्टानि
॥ नीधाम् ॥ विश्वगमांश्च सम्यक् वदमा प्रयात् ॥ नकश्चिन्नियतामनुः ॥ सिद्धिमद्विदुवावस्थि ॥ टिक ॥
॥ ताः ॥ अनृत्यन्नस्वरावाहिमनुवावर्गैश्चपः पयः ॥ ॥ ॐ नमः ॥ नमिलकस्मायाच्चा ॥ ३४ ॥

॥ नपरउनिर्लथदः ॥ अनवमः ॥ २ ॥ अथातसंपवक्रामिधर्मसंहागशिर्मानः ॥ उचकात्मन
॥ पनमहासखाहनंरुवतिः ॥ श्रीमहादेववाचनरुस्यंसर्ववृद्धानां यागमदिविधिक्रियाः ॥
॥ नहस्यंठिकानंनम्यवलंतीतिस्मृतः ॥ श्रीरुगवान् आहः ॥ गिप्रानारिगतंचकुंजकायाकृहि
॥ संस्थितं ॥ हकंश्चगतंचकुंजकायसदृसंमतं ॥ नारिमध्वस्थितंपश्यंचदुषस्थिदलान्धितं ॥
॥ निर्माशचकमध्वदुवर्गैश्चकनिवस्थितं ॥ सम्रागचकमध्वस्थैकंकायावर्द्धदीपकः च
॥ नहृष्टिकनारिमुसमतात्यनिवर्हितः ॥ महासखमहाचक्रहकायाविन्दनूपकः ॥ नार

॥ वसन्त ॥
॥ ३१ ॥

पद्मं नुयानातिवहस्य ईमूखीतथा ॥ कश्चमक्षुविष्मकायकवहापकिर्लितं ॥ वीलानांठा
किनीनांठुगग्यागतिनिबंधनो ॥ अरुमनादयार्थकुसुप्रपवाधया ॥ स्थितो ॥ श्रीदेव्यवाचः
॥ वामदक्षिणपाशेषकुसुनादादशस्थिता ॥ उर्ध्वमस्वा ॥ समाख्याताककानादिविनायका ॥
॥ अक्षमस्वमुपाश्वस्थनातिक्रान्तानिधातिता ॥ कृकापायकृक ॥ पाकृकाह ॥ सोहाग
चवस्थित ॥ श्रीरुगवानाह ॥ यदाकश्चमहानागनूपनचन्द्रमास्थिता ॥ नाशो ॥ यदुयदा ॥
वासोवजाह्यकुसुमास्थित ॥ ॥ रुगमक्षगमक्षसोसर्वपञ्चनिविस्तृत ॥ सूर्यपुपम ॥

॥ टिक ॥
॥ ३१ ॥

याखातानिर्माशकायउच्यते ॥ श्रीदेवानन्दहनुकावाच ॥ तस्मिन्नसंज्ञितरानोनिर्माशकायपू
क ॥ चिरुसंवाधिचिरुत्वापिधीरुतमनाविलंकिंमनाविलं ॥ संसायमात्रविच्छिन्नपपंचाप
भमंभिवं ॥ निर्द्वंद्वं पत्रमंभुङ्क्षीवजसत्त्वपूषकं ॥ देव्यवाच ॥ नागेष्वेवविनागंचर्चयित्वाद्य
नस्थितं ॥ सर्वनादिसमाथागठाकिनीजालसम्बन्धं ॥ ॥ श्रीरुगवानाह ॥ प्रहस्यपृथिवी
क्षमोपनमपिउल्लतथा ॥ नम्यत्वनलाखकुवायोसर्वात्मनिस्थितं ॥ श्रीदेव्यवाच ॥ अरुम
हासुखं त्वंममहासुखं ॥ स्वयंरूपंजककुधर्मकायपकीर्लितं ॥ अस्मैवसहजाय

॥ वसन्त ॥
॥ ३८ ॥

हास्थिताकद्रुपधनधी ॥ श्रीरुगवानारु ॥ साधुसाधुमहाभक्त ॥ प्रहृष्टात्पहिमहापिय ॥ थनपह
तत्रुच्यासम्पसंवृद्धपदंरुवत् ॥ कर्ममात्रुनिर्झताकलंतिनारि मधुसूत ॥ वाप्राहीतिस्मृति
ख्याता ॥ वसंतिलकास्मृता ॥ वालगुणतसरुसांतिविद्धुतासमपरा ॥ देवतीयाग
कालषूत्रामकृपागुसन्धिषू ॥ दशानांवेववृद्धानां श्रानंदंऊयतसून ॥ नारिमधुसूतमाग
म्यस्थितारुगवतिपूर्ववत् ॥ ॥ ॐतिवधकतिलकमहासूत्रनिर्माक्षसंहागलिंग ॥ टिप्पण ॥
नपूर्वक ॥ श्रीरुचकवसन्ते ॥ ॥ वज्रवाप्राहितकास्मृताख्याननिर्देषादधमः ॥ १० ॥ ३८ ॥

॥ ॐतिवसन्तिलकगीतगंधीमल्लीदधवलाचार्यनव्वति ॥ ॐ ॥ यधम्यादि ॥
शुभंमज्जलंरुवकुसर्वगाकाप्रशुभं ॥ ॐ ॥ ॐ ॥ ॐ ॥ ॐ ॥

वसक ॥

३९ ॥

॥ टिक ॥

॥ ३९ ॥